§ 28

§ 154 Styrelsens redovisning

Dokument
- Styrelseprotokoll 2009-10-19, § 141

./. - Styrelsens redovisning för perioden augusti-oktober 2009

Styrelsen föreslår Sametinget besluta

att lägga informationen till handlingarna.

§ 155 Samisk språkpolitik

Dokument
- Handlingsplan. Start för en offensiv samiska språkpolitik
- Plenumprotokoll 2004-02-26, § 6
- Styrelseprotokoll 2009-10-19, § 142

./. - Rapport

En rapport skall avlämnas till plenum vad som gjorts inom området språkpolitik.

Styrelsen föreslår Sametinget besluta

att lägga informationen till handlingarna.

PM 2009-11-16

Start för en offensiv samisk språkpolitik

1. Start för en offensiv samisk språkpolitik

Hänvisar inledningsvis till tidigare avlämnad rapport till plenum i Arvidsjaur den 19 maj 2009.

2. Ny lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724)

Regeringen överlämnade den 12 mars 2009 propositionen 2008/09:158 *"Från erkännande till egenmakt – regeringens strategi för de nationella minoriteterna"* till riksdagen. Propositionen innehåller en rad viktiga förslag för att stärka de nationella minoriteternas rättigheter. Riksdagen har den 10 juni 2009 antagit propositionen.

En ny lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk (SFS 2009:724) ersätter nuvarande lagar om rätt att använda samiska respektive finska och meänkieli. Ändringar görs också i sametingslagen och socialtjänstlagen. Lagändringarna träder i kraft den 1 januari 2010.

Förvaltningsområdena utvidgas

Det förstärkta minoritetsskyddet som i dag gäller för samiska, finska och meänkieli i 7 kommuner i Norrbotten, de s k förvaltningsområdena, utvidgas geografiskt till att omfatta fler kommuner. Det innebär att fler kan använda samiska i kontakter med myndigheter och att fler får rätt till förskoleverksamhet och äldreomsorg helt eller delvis på samiska.

Förvaltningsområdet för samiska utvidgas till följande 13 nya kommuner: Arvidsjaur, Berg, Härjedalen, Lycksele, Malå, Sorsele, Storuman, Strömsund, Umeå, Vilhelmina, Åre, Älvdalen och Östersund. Kommuner som sedan tidigare ingår i förvaltningsområdet är Arjeplog, Gällivare, Jokkmokk och Kiruna.

Berörda kommuner får statsbidrag för de merkostnader som de nya bestämmelserna medför.

Tydligare myndighetsansvar

Sametinget och Länsstyrelsen i Stockholms län ges i uppdrag att följa upp hur minoritetspolitikens genomförs. De ska även genom rådgivning, information och liknande verksamhet hjälpa andra förvaltningsmyndigheter vid tillämpning av lagen och i samråd med berörda kommuner samordna utvidgning av förvaltningsområdena.

Sametinget och Länsstyrelsen i Stockholms län får i uppdrag att genomföra insatser för att öka kunskapen och medvetenheten om de nationella minoriteterna. Sametinget får även i uppdrag att skapa och ansvara för en hemsida rörande de nationella minoriteterna.

Stärkt inflytande

Genom den nya lagen lagregleras de nationella minoriteternas rätt till inflytande. Förvaltningsmyndigheter ska ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt samråda med representanter för minoriteterna i sådana frågor.

Insatser för att stärka de samiska språken

Regeringen vidtar från 2010 en rad åtgärder för att stärka bevarandet och utvecklingen av de nationella minoritetsspråken. Propositionen konstaterade att den pågående språkbytesprocessen bland de nationella minoriteterna behöver brytas och vändas. För de mindre samiska varieteterna, såsom syd- och lulesamiska, bedöms läget vara akut och revitaliseringsinsatser behövs därför omgående. Mot bakgrund av det samiska språkets hotade ställning ska fler barn ges möjlighet till undervisning på samiska. Tillgången på s k integrerad samisk undervisning utökas därför. Medel för särskilda revitaliseringsinsatser avsätts från och med 2010.

Två samiska språkcentra inrättas i det sydsamiska området, i Östersund och i Tärnaby. Sametinget är huvudman för dessa språkcentra som ska bedriva utåtriktad verksamhet för att utveckla och stimulera till en ökad användning av samiskan. Språkcentren ska tillgodose alla samiska språkvarieteter som används i regionen. Till språkcentrens verksamhet hör även att genomföra attitydförändrande och statushöjande satsningar. Språkcentren ska bistå kommuner, myndigheter och utbildningsväsendet med språkutvecklingsinsatser och samarbeta med övriga ansvariga för minoritetspolitikens genomförande.

Sametinget ska i fortsättningen fastställa mål för, och inte endast leda, det samiska språkarbetet.

3. Informationsmöten om den nya lagen

Sametinget genomför under november månad informationsmöten om den nya lagen till samerna i de s k samiska förvaltningsområdena.

Sametinget har medverkat i informationsmöten för att informera myndigheter om kommande avsikter för minoritetsspråken i förvaltningsområdena.

4. Sametingets personalutbildning i samiska

Enligt den nya lagen ska förvaltningsmyndigheter verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i finska, meänkieli och samiska där detta behövs i enskildas kontakter med myndigheten. Sametinget erbjuder detta år personalen två veckors studier i samiska för att förbereda dem inför de nya arbetsuppgifter som följer med den nya lagen.

5. Ortnamn

I syfte att synliggöra samiskan i samhället har Sametinget arbetat med att etablera samiska ortnamn på skyltar i samhället.

6. Webbordböcker

Sametingets satsning på ordböcker på webben, http://ordbok.sametinget.se/ innehåller för närvarande sydsamiska och lulesamiska ord. Ordboksfunktionen har obegränsade möjligheter. Den kan byggas ut med fler ordböcker och fler samiska språk.